

Новіченко Л.С.,
к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту та підприємництва
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ)*

ДИСКОНТУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Внесення змін до положень П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 11 «Зобов'язання» в частині дисконтування та відображення в балансі підприємства за теперішньою вартістю довгострокової дебіторської заборгованості й довгострокових зобов'язань зумовило виникнення багатьох проблемних питань, які активно обговорюються науковцями та практикуючими бухгалтерами, аудиторами. Зокрема серед даних питань слід виокремити питання, яке полягає в тому, чи дисконтування довгострокової заборгованості підприємства повинні відобразити як зміну облікових оцінок, чи як зміну облікової політики. Наразі дане питання на законодавчому рівні залишилось неврегульованим, оскільки зміна облікової політики призводить до необхідності відображення впливу зміни облікової політики на події та операції минулих періодів. Даний вплив можна відобразити на основі здійснення коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року, а також повторного надання порівняльної інформації щодо попередніх звітних періодів. Тому ряд підприємств здійснили ретроспективний перерахунок показників довгострокової заборгованості та відобразили в балансі теперішню вартість довгострокових зобов'язань станом на кінець звітного періоду та залишок суми амортизації дисконту у складі фінансових витрат звітного періоду.

При прийнятті рішення про необхідність дисконтування довгострокової заборгованості на дату балансу слід встановити чи є дана заборгованість довгостроковою (термін погашення такої заборгованості повинен перевищувати 12 місяців з дати балансу). Поточні зобов'язання, прострочена заборгованість не підлягають дисконтуванню. Дисконтуванню підлягають довгострокові зобов'язання як фізичних та юридичних осіб, незалежно від системи оподаткування суб'єкта господарювання та складання форм фінансової звітності.

Відповідно до вимог П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» ставка дисконту дорівнює ринковій ставці відсотка, що використовується в операціях з аналогічними активами. У випадку неможливості визначення ринкової ставки відсотка ставка дисконту може дорівнювати ставці відсотка

на можливі позики підприємства (за ставку дисконту можна обрати середньорічну ставку за кредитами НБУ).

Відображення довгострокових зобов'язань в балансі за теперішньою вартістю призводить до необхідності удосконалення облікового відображення нарахованої суми дисконту. В даному випадку доцільно суму дисконту відображати на окремому субрахунку з одночасним відображенням інших фінансових доходів. Надалі здійснюється нарахування амортизації дисконту та її відображення у складі фінансових витрат звітного періоду протягом строку користування на кожен наступну дату балансу.

Розрахунок теперішньої вартості довгострокових зобов'язань та амортизації дисконту здійснюється у валюті заборгованості підприємства. Тому у випадку наявності довгострокових зобов'язань у валюті, необхідно проводити перерахунок у гривні за курсом НБУ на відповідну дату з подальшим відображенням курсових різниць.

На законодавчому рівні не визначена процедура документального оформлення процесу дисконтування та визначення теперішньої вартості довгострокових зобов'язань. Тому суб'єкт господарювання результати дисконтування може оформити у вигляді бухгалтерської довідки.

Недостатнє законодавче регулювання окремих питань дисконтування довгостроково заборгованості призвело до виникнення різних дискусій в частині порядку відображення довгострокових зобов'язань за теперішньою вартістю. Суттєвою перевагою вищенаведених змін є гармонізація національних стандартів бухгалтерського обліку з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Пархоменко В.М.,
д.е.н., професор,
Заслужений економіст України,
професор кафедри
обліку та оподаткування,
*Національна академія статистики,
обліку та аудиту
(м. Київ)*

ОБЛІК ВПЛИВУ КУРСОВИХ КОЛИВАНЬ

Вплив курсових коливань валюти на оцінку активів, зобов'язань, доходи, витрати і фінансові результати учасників зовнішньоекономічної діяльності виникає в результаті господарських операцій, які оформлюються (оцінюються) в іноземній валюті, та подальшої зміни курсу валют.